

- ชื่อภาคนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแม่น้ำวัง : ศึกษากรณีประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย อ.วังเหนือ จ.ลำปาง
- ชื่อผู้เขียน : นายประพันธ์ คนอยู่
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
- ปีการศึกษา : 2549

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแม่น้ำวัง : ศึกษากรณีประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย อ.วังเหนือ จ.ลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางประชาชนในการพัฒนาแม่น้ำวัง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแม่น้ำวัง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยจากแม่น้ำวัง จำนวน 240 คน ใน อ.วังเหนือ จ.ลำปาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน t-test และ F-test

ผลของการศึกษา

1. ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นชายมากกว่าหญิง อายุอยู่ระหว่าง 31 – 50 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รองลงมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกินใกล้กับแม่น้ำวัง เกือบครึ่งมีอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง รายได้ส่วนใหญ่อยู่ที่ 3,001-6,000 บาท
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยใน อ.วังเหนือ จ.ลำปาง ในการพัฒนาแม่น้ำวังอยู่ระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมแต่ละด้านจากคะแนนมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมปฏิบัติงาน โครงการ ด้านการร่วมประเมินผล ด้านการศึกษาปัญหา สาเหตุ และตัวการตัดสินใจ
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแม่น้ำวัง ได้แก่ อาชีพ โดยอาชีพรับจ้างจะมีส่วนร่วมมากกว่าเกษตรกร ข้าราชการและค้าขาย การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวัด โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม และผู้เข้าร่วมการอบรมเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ไม่เคยอบรม ผู้ได้รับข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาแหล่งน้ำ จะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร และประชาชนผู้รับรู้ปัญหาแม่น้ำวังก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาแม่น้ำวังมากกว่าผู้รับรู้ปัญหาน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ทางราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงปัญหาแหล่งน้ำโดยเฉพาะรณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมในการแก้ไข พัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับแม่น้ำ ควรได้รับการสนับสนุนจากราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าทางแม่น้ำ
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำวัง รวมถึงการกำหนดโครงการในการพัฒนา เช่น โครงการกำจัดวัชพืช ขุดคลอง แม่น้ำ และการป้องกันน้ำท่วม

The study was conducted for the following objectives : 1) to find out the people's participation in development the Wang river, and 2) to point out the factors influencing their participation.

The data were collected from 240 households heads who were affected by flooding from the Wang river, Wang Nue District, Lampang Province. Percentage, mean, and standard deviation were used to describe the data, and t-test and F-test to test the hypotheses.

The findings were summed up as follows :

1. The male household heads outnumbered the female ones. They were 31 – 50 years old. Most completed elementary school, followed by those who completed secondary school. They possessed land near the Wang river. Nearly half were engaged in agriculture and general employment. Most had an income of 3,001-6,000 baht.

2. The people participated in developing the Wang river at a moderate level. They participated most in implementing the project, followed by evaluation, identification of problems and causes, and decision – making, respectively.

3. The factors affecting the people's participation in developing the Wang river was occupation. Those who are engaged in general employment participated in the project more than farmers, government officials and small traders. Those who joined the temple's activities participated more than those who did not. Those who attended a training course on water source development participated more than those who did not. Those who received information about water source development participated more than those who did not. Those who were more aware of the Wang river participated more than those who were less aware of it.

Recommendations

1. The government and the local administrative organizations should launched a campaign to make the people realize the importance of the water source problem so that they will participate in water source development.

2. The activities related to the Wang river should continuously receive support from the government and the local administrative organization so that he people will see the value of the river.

3. The local administrative organizations should launch a campaign to urge the people to participate in solving the Wang river problem. It should also set up development projects, such as the weed – removing project, the canal / river digging project and the flood prevention project.